

۱ از نظر فلاسفه اسلامی، عقل فعال چه وظیفه‌ای دارد؟ آن را توضیح دهید.

۲ فیلسوفان مسلمان علاوه بر استدلال عقلی، از چه ابزارهای معرفتی برای رسیدن به حقیقت استفاده می‌کنند؟

۳ به ترتیب «درک مفاهیم و قضایای بدیهی» و «کسب دانش‌ها» به کدام مرحله از مراحل رشد و تکامل عقلی انسان مربوط است؟

۴ مخالفت با عقل در جهان اسلام به دو شکل صورت گرفت، آن‌ها را بنویسید.

۵ از نظر فیلسوفان مسلمان، تمام ادراک‌ها و دانش‌های انسان به کمک کدامیک از عقول عالم عقل حاصل می‌شود؟ شرح دهید.

۶ به چه دلیل برخی جریان‌های فکری در جهان اسلام، در عین پذیرش عقل، دایره اعتبار و کارآمدی آن را محدود می‌کردند؟ توضیح دهید.

۷ از نظر فیلسوفان مسلمان، عالی‌ترین مرتبه شهود چه نام دارد و مختص چه کسانی است؟

۸ هریک از موارد زیر با کدام مرتبه از مراتب عقل انسان مطابقت دارد؟
الف) درک این امر که یک چیز نمی‌تواند هم باشد و هم نباشد.
ب) تسلط بر دانش‌های کسب شده و استفاده از آنها.
ج) کسب دانش‌های جدید با تمرین و تکرار.

۹ فیلسوفان مسلمان راه‌هایی از احساس تعارض میان «یافته‌های عقلی» و «داده‌های وحیانی» را چه می‌دانند؟

۱۰ «عقل بالملکه» و «عقل بالفعل» را تعریف کنید.

۱۱ جای خالی را با کلمه مناسب کامل کنید
فیلسوفان مسلمان، اساس پذیرش هر اعتقاد و آئینی را ..... می‌دانند.

۱۲) ضمن تعریف «عقل بالملکه» و «عقل بالمستفاد» تفاوت آن‌ها را توضیح دهید.

۱۳) از نظر فارابی مقام و منزلت «عقل فعال» نسبت به «انسان» مانند چیست؟ توضیح دهید.

۱۴) یکی از اشکال مخالفت با عقل در جهان اسلام، به صورت مخالفت با فلسفه بود، پاسخ فلاسفه به این مخالفان چه بود؟ توضیح دهید.

۱۵) از نظر ابن‌سینا و فارابی، اولین مخلوق خداوند چه نام دارد و دارای چه ویژگی است؟

۱۶) تفاوت «عقل هیولانی» و «عقل بالفعل» را توضیح دهید.

۱۷) با توجه به نظر فیلسوفان مسلمان درباره‌ی «عقل فعال» به دو سؤال زیر پاسخ دهید.

الف) وظیفه‌ی آن چیست؟

ب) مقام آن نسبت به انسان مانند چه چیز است؟

۱۸ دو ویژگی از ویژگی‌های «عقول» در فلسفه‌ی اسلامی را بنویسید.

۱۹ دلیل مخالفت برخی جریان‌های فکری در عالم اسلام با فلسفه و منطق چه بود؟

۲۰ جای خالی را با کلمه مناسب پر کنید.

- مرحله‌ای را که در آن، عقل هیچ ادراک عقلی ندارد؛ اَمَّا استعداد درک معقولات را دارد، عقل ..... می‌نامند.

- ۱ این عقل عامل فیض‌رسانی به عقل انسان‌هاست. تمام ادراکات و دانش‌های انسان به مدد این عقل صورت می‌گیرد. به واسطه این عقل است که انسان مفاهیم کلی را می‌فهمد و درک می‌کند. البته این مدرسانی در باطن وجود انسان صورت می‌گیرد و برای خود انسان محسوس نیست. (ص ۶۳)
- ۲ حس - شهود (وحی) (ص ۶۶)
- ۳ عقل بالملکه - عقل بالفعل (ص ۶۴-۶۵)
- ۴ ۱) محدود کردن دایره و اعتبار و کارآمدی عقل در عین پذیرش آن
۲) مخالفت با فلسفه و منطق تحت عنوان دستاوردی یونانی و غیراسلامی (ص ۶۰)
- ۵ عقل فعال این عقل عامل فیض‌رسانی به عقل انسان‌هاست. یعنی به واسطه این عقل است که انسان مفاهیم کلی را می‌فهمد. البته این مدرسانی در باطن وجود انسان صورت می‌گیرد و برای خود انسان محسوس نیست. (ص ۶۳)
- ۶ این جریان‌ها می‌کوشیدند نشان دهند که برخی روش‌های عقلی در مسائل دینی کاربردی ندارند و کسانی که از این روش‌ها استفاده می‌کنند، مرتکب خطا می‌شوند و به دین آسیب می‌رسانند. (ص ۶۰)
- ۷ وحی - پیامبران (ص ۶۶)
- ۸ الف) عقل بالملکه   ب) عقل بالمستفاد   ج) عقل بالفعل (ص ۶۴ و ۶۵)
- ۹ در این قبیل موارد باید تلاش علمی خود را افزایش دهیم و از دانش دیگران بهره ببریم تا بتوانیم خطای خود را اصلاح نموده و از گمان این تعارض‌رهای یابیم. (ص ۶۶)
- ۱۰ عقل بالملکه: در این مرحله، عقل مفاهیم و قضایای بدیهی را درک می‌کند، مثلاً می‌داند که یک چیز نمی‌تواند هم باشد و هم نباشد و آمادگی دریافت علم را پیدا می‌کند و می‌تواند دانش‌ها را کسب نماید.
عقل بالفعل: در این مرحله، عقل شکوفا شده و به فعلیت رسیده، با تمرین و تکرار دانش‌هایی را کسب کرده است. (ص ۶۴ و ۶۵)
- ۱۱ استدلال عقلی (ص ۶۶)
- ۱۲ عقل بالملکه: در این مرحله عقل مفاهیم و قضایای بدیهی را درک می‌کند مثلاً می‌داند که یک چیز نمی‌تواند هم باشد و هم نباشد. و آمادگی دریافت علم را پیدا می‌کند.
عقل بالمستفاد: در این مرحله انسان به طوری بر دانش‌هایی که کسب کرده مسلط است که از هر کدام که بخواهد می‌تواند استفاده نماید. مانند یک استاد ریاضی که هر مسئله ریاضی را جلوی او بگذارند، به راحتی حل می‌کند. (ص ۶۴ و ۶۵)
- ۱۳ مانند آفتاب است نسبت به چشم - همان‌طور که آفتاب نوربخشی می‌کند تا چشم انسان ببیند و بینا شود، عقل فعال نیز نخست چیزی به قوه عقلی آدمی می‌رساند به طوری که فعالیت عقلی برای انسان ممکن می‌شود و در نتیجه، عقل شروع به فعالیت می‌کند و به ادراک حقایق نائل می‌شود. (ص ۶۳)
- ۱۴ فیلسوفان در پاسخ این مخالفان می‌گویند اولاً بسیاری از نظرات سقراط و افلاطون و ارسطو با عقاید اسلامی (آموزه‌های اسلامی) سازگار است و ثانیاً فلسفه دانش و شاخه‌ای از معرفت است که هر فردی از هر ملت و نژادی می‌تواند وارد آن شود. (ص ۶۱ و ۶۲)
- ۱۵ عقل اول - موجودی روحانی و غیرمادی است (ص ۶۲)

- ۱۶ اولین مرحله‌ی عقل، «عقل هیولانی» نام دارد و آن هنگامی است که انسان هیچ ادراک عقلی ندارد؛ اما استعداد و آمادگی درک معقولات را دارد. مانند انسانی که تازه متولد شده است.
- سومین مرحله، «عقل بالفعل» نام دارد. در این مرحله، عقل شکوفا شده و به فعلیت رسیده و با تمرین و تکرار، دانش‌هایی را کسب کرده است. (ص ۶۴)
- ۱۷ الف) عامل فیض‌رسانی به عقل انسان‌ها (یا: واسطه‌ی فیض هستی میان مراتب بالاتر از خود و عالم طبیعت و انسان) (ص ۶۲)
ب) آفتاب نسبت به چشم (ص ۶۳)
- ۱۸ اولین مخلوق - روحانی و غیرمادی - فوق عالم طبیعت - واسطه‌ی فیض‌رسانی (ذکر دو مورد کافی است) (ص ۵۹)
- ۱۹ فلسفه و منطق را دستاوردی یونانی و غیراسلامی می‌دانستند. (ص ۶۲)
- ۲۰ هیولانی (ص ۶۴)